

[Esther Malling Pedersen.]

derved Krav paa Interesse, men det forekommer mig, at vi undertiden kunde ligesom trænge til at faa en lille Smule Perspektiv over det, vi kan kalde vort samlede Skolevæsen, ikke rent teknisk, men over, hvad den danske Skole i alle dens forskellige Grene betyder for det danske Folk, og da der nu er sagt saa meget om Lovforslagets Enkeltheder, kan jeg ikke modstaa Fristelsen til meget kort at tale en lille Smule om dette.

Den græske Tænker Platon siger et Sted, at „den mindste Ændring i den folkelige Opdragelse medfører en tilsvarende Ændring i Folkets Sjæl“. Jeg har ofte spurgt mig selv, om vi i tilstrækkelig Grad herhjemme har Øjet aabent for dette, om vi med tilstrækkelig Alvor er opmærksomme paa den sikkert umiskendelige Sammenhæng mellem den folkelige Opdragelse og Folkesindet, Folkementaliteten, om vi i tilstrækkelig Grad er opmærksomme paa, at den folkelige Opdragelse begynder ikke med Ungdommen, indskrænker sig ikke til Ungdomsskoler, dens Idræt o. s. v., men begynder paa et langt tidligere Tidspunkt, nemlig med Børnene. Det vidste de gamle Spartanere, det vidste deres Lærlinge, Nazisterne, og det er et Spørgsmaal, om ikke vi, der skal kæmpe en haard Kamp for Demokratiet under vanskelige Forhold, med langt større Alvor, end vi gør, skulde se paa selve Opdragelsesproblemet ud fra Erkendelsen af, at det virkelige Demokrati kan ikke bestaa i den voldsomme Kamp uden et vist Maal af levende, ikke ensrettede Mennesker, selvstændigt tænkende Mennesker, hvis Sind ikke er til Fals for den første den bedste Propaganda. Folkesindets Sundhed og Ligevægt, det enkelte Menneskes Retssans og selvstændige Dømmekraft er vort største Aktiv i Kampen for Demokratiets Bevarelse, og alt dette tror jeg ikke vi faar gratis. Vi har i vort Folkesind disse Værdier, men jeg tror, at netop i denne Tid, der er saa urolig, hvor alting er flydende, er vi nødt til at gøre et Arbejde for at underbygge og bevare dem.

Naturligvis vil vi ikke som Spartanerne og Nazisterne lade Staten opdrage Børnene, ikke for alt i Verden. Den opdragende Myndighed ligger hos Forældrene, og dér skal den blive, men vi maa ikke være blinde for, at Skolen i Dag spiller en saa stor Rolle i

Børnenes Liv, at den uundgaeligt kommer til at paavirke dem, om ikke paa anden Maade saa paa den negative, at den gennem sine Krav hemmer deres sjælelige Vækst. Nu vil jeg meget nødtigt misforstaa og maa derfor indskyde den Bemærkning, at der ved mange Skoler virkelig gives Børnene noget af sjælelig og aandelig Værdi — man skal altid huske paa Undtagelserne. Men ser vi paa vort Skolesystem som Helhed, maa vi alvorligt spørge os selv, om vi ikke lader Undervisningen, Kundskabsmeddelelsen brede sig paa en saadan Maade, at den kvæler det opdragende i Skolens Arbejde og vanskeliggør Opdragergerningen for Hjemmene, om ikke paa anden Maade saa derved, at den især med det Eksamenkrav, som stilles allerede ved 11 Aars Alderen, lægger saa stærkt Beslag paa Børnenes Tid og Kræfter, at der levnes dem for lidt Tid og først og fremmest for lidt Fred og Ro til den sjælelige Vækst, som jo er Maalet for al sand Opdragelse.

En af vore nu afdøde Skoleautoriteter har udtalt, at den danske Folkeskole har Slagside over mod det kundskabsmeddelende, medens det, der skulde styrke Viljelivet og danne Følelseslivet, kort sagt det opdragende, stilles i Skygge.

Kravet om Ændringer paa dette Punkt maa komme fra Forældrene, fra Hjemmene. Det er dem, der skulde gaa i Spidsen her, saa sandt som det er dem, den folkelige Opdragelse først og fremmest er betroet, og stillede de i tilstrækkeligt stort Antal deres Krav om Ændringer med Myndighed og Alvor, skulde de ogsaa nok blive hørt. Jeg gad se den Regering og Rigsgad eller de Skoleautoriteter, som vilde opretholde et Skolesystem, der var imod den almindelige Befolknings Ønsker. Men Forældre og Hjem i Almindelighed stiller ikke saadanne Krav, gaar ikke kraftigt i Brechen for Ændringer i Systemet. Det er kun de færreste Forældre, der tør lade deres Børn blive Undtagelser fra Reglen — det tør de ikke af Hensyn til deres praktiske Fremtid —, men der er dog nogle, der tør, og jeg tror, at disse Undtagelser har deres store Betydning. Dertil kommer de mange unge, der, som der allerede er peget paa, af praktiske Grunde er afskaaret fra at gaa den sædvanlige Vej. For alle disse betyder det foreliggende Lovforslag overordentlig meget.